

EVOCĂRI

În galeria oamenilor de știință din România, începători de domenii și creatori de școală, la loc de frunte se așează profesorii noștri.

Este de datoria noastră ca, reînnodând tradiția pierdută, să ne reamintim de înaintașii noștri, sperând că și noi la rândul nostru vom fi evocați la timpul potrivit.

Începând cu acest număr Revista noastră inițiază și dorește să consolideze ideea realizării unor evocări ale acelor personalități care prin activitatea lor au marcat viața științifică și tehnică a României în domeniile Automaticii și Informaticii.

Acad. Florin Gheorghe Filip

CP I Dr. ing. Neculai Andrei

*Vicepreședinte al
Academiei Române*

*Membru al
Academiei Oamenilor de Știință din România*

În acest număr evocăm figura ilustrului nostru profesor Sergiu Călin, care pentru noi doi și pentru mulți alții, de-a lungul generațiilor, ne-a fost profesor, decan și conducător de doctorat.

Aducem mulțumiri Doamnei Maria Călin, pentru amabilitatea și sollicitudinea cu care a răspuns apelului meu în a-mi furniza detalii asupra vieții și activității științifice și tehnice a soțului dumneaei, profesorul Sergiu Călin.

CP I Dr. ing. Neculai Andrei

Membru al Academiei Oamenilor de Știință din România

BIOGRAFIE

Prof. dr. ing. Sergiu CĂLIN

Sergiu A. Călin s-a născut în București la data de 9 septembrie 1923.

Părinții:

- Tatăl: *Avram Călin*. A fost funcționar, printre alte locuri de muncă, la librăria „Cultura Poporului” și magazinul „Favorit”. A decedat în anul 1943.
- Mama: *Teofilia Călin*. A lucrat ca funcționar la un magazin de ochelari, din 1909 până în 1938, an în care a devenit proprietara magazinului până în anul 1947, când a renunțat la magazin din motive de sănătate și având o vârstă înaintată. A decedat în anul 1958.

Frații:

- *Gheorghe Călin*, de profesie medic chirurg. A fost directorul Sanatoriului de Chirurgie Osoasă din București (B-dul Dimitrov) și medic chirurg la Spitalul TBC Osos de la Filaret din București.

Fratele a fost căsătorit cu Vera Călin, profesor universitar la Facultatea de Litere și Filozofie din București.

Activitatea profesională

- A urmat școala primară Mântuleasa și liceul Matei Basarab din București între anii 1930-1942, fiind primul din clasă la învățătură pe parcursul anilor menționați și primul pe liceu în ceea ce privește nota la bacalaureat.
- A urmat cursurile Facultății de Electromecanică a Politehnicii din București între anii 1943-1948, pe care a absolvit-o cu mențiunea „cum laudae”, devenind inginer electromecanic.
- Între anii 1948-1950 a lucrat ca inginer la Întreprinderea N. Bălcescu din București și apoi ca șef al serviciului mecanic-șef al întreprinderii.
- Între anii 1950-1953 a fost trimis la „aspirantură” la Leningrad, la Catedra de Centrale electrice a Institutului Politehnic „M.I.Kalinin”, obținând titlul științific de doctor inginer.

La întoarcerea din aspirantură a fost angajat conferențiar universitar la Facultatea de Energetică a Institutului Politehnic București.

În anul 1965 este numit șeful Catedrei Automatică II a Institutului Politehnic București.

Pe 7 mai 1968 a primit atestarea de profesor titular și a fost ales Decanul Facultății de Automatică, funcție pe care a deținut-o până în anul 1976.

În perioada 1976-1988 a avut, în continuare, funcția de șef al Catedrei Automatică II.

Situația familială

În 1951 s-a căsătorit cu Grosu Lidia de care a divorțat în anul 1957.

Din anul 1967 a fost căsătorit cu Predescu Maria, de profesie proiectant la Întreprinderea „Arta Lemnului” din București.

A decedat în anul 1994.

Activitatea științifică

Se poate afirma că activitatea științifică a început în anul 1950 când, până în anul 1953, și-a elaborat disertația și a fost, în continuare, legată de preocupările didactice.

Ca urmare, direcțiile principale în activitatea științifică specifică desfășurată, au fost:

- protecția prin relee și
- reglatoare automate.

În aceste domenii a elaborat monografii, manuale de nivel superior și mediu, lucrări de uz intern, contracte, etc.

Ca om de știință, s-a remarcat, așa cum a fost deja menționat mai sus, în domeniul teoriei și tehnicii Protecției automate a sistemelor energetice și reglatoarelor automate.

A fost creatorul disciplinei și specialității de Protecție prin relee a sistemelor energetice în învățământul superior tehnic din România.

A predat primele cursuri în acest domeniu și a publicat primele cărți în țara noastră în domeniul protecției prin relee. Monografiile, manualele și tratatele elaborate și publicate constituie literatura tehnică de bază în domeniul tehnic respectiv.

Activitatea științifică în domeniul reglatoarelor automate a fost de asemenea deosebit de prestigioasă.

A format școala de reglatoare automate în cadrul institutului și la nivelul întregii țări, având contribuții deosebite în domeniul teoriei și tehnicii reglatoarelor adaptive, extreme, optimale, multivariabile și numerice.

În acest domeniu a publicat o serie de manuale, monografii și tratate fundamentale.

În 1965, prima carte de nivel superior „Protecția prin relee”, a devenit cartea de bază pentru calculul și proiectarea protecțiilor prin relee. Cartea a fost primită foarte bine la CIGRE 1965 și autorul a primit felicitări de la CEGB Anglia.

Lucrarea „Sisteme adaptive și optimale” a fost apreciată de Universitatea din Michigan ca având o valoare științifică remarcabilă.

Această lucrare a primit premiul „Traian Vuia” al Academiei Române pe anul 1971.

Lucrarea „Reglatoare automate” a primit premiul Ministerului Învățământului pe anul 1967.

Pentru lucrarea „Sisteme automate complexe”, autorul a primit o scrisoare de felicitare de la Centrul de Automatică al Universității din Lille.

Alte lucrări, publicate la Editura Didactică și Pedagogică, la Editura Tehnică și la Editura Științifică și Enciclopedică, sunt:

Editura Didactică și Pedagogică – nivel superior:

1. 1961. „Protecția prin relee și automatizarea sistemelor energetice”, Autori: Sergiu Călin și Andrei Țugulea;
2. 1966. „Protecția prin relee”, Autori: Sergiu Călin și D. Mihoc;

3. 1967. „Regulatoare automate”, Autori: Sergiu Călin;
4. 1972. „Automatizări electronice”, Autori: Sergiu Călin, I. Dumitrache și P. Dima;
5. 1976. „Regulatoare automate”, Autori: Sergiu Călin;
6. 1979. „Protecția prin relele și automatizări în energie”, Autori: Sergiu Călin, D. Mihoc, St. Popescu;
7. 1982. „Automatizări și echipamente electronice”, Autori: Ion Dumitrache, Sergiu Călin, C. Borțan, C. Nițu;
8. 1985. „Regulatoare automate”, Autori: Sergiu Călin, Ion Dumitrache.

Editura Didactică și Pedagogică – manuale pentru școli profesionale, licee și școli de maiștri:

1. 1964. „Protecția prin relele și automatizarea sistemelor energetice”, Autori: Sergiu Călin și Andrei Țugulea;
2. 1968. „Protecția prin relele și automatizarea sistemelor energetice pentru școli tehnice de maiștri”, Autori: Sergiu Călin și Andrei Țugulea;
3. 1969. „Protecția prin relele – anul IV”, Autori: Sergiu Călin și Dan Mihoc;
4. 1970. „Protecția prin relele – anul V”, Autori: Sergiu Călin și Dan Mihoc;
5. 1972. „Protecția prin relele – anii IV-V”, Autori: Sergiu Călin și Dan Mihoc;
6. 1975. „Protecția prin relele – anii IV-V”, Autori: Sergiu Călin și Dan Mihoc;
7. 1977. „Automatizări și protecția prin relele pentru clasa a XII-a și școli de maiștri”, Autori: Sergiu Călin, Stelian Popescu;
8. 1977. „Sisteme de automatizare – anii IV-V”, Autori: Irina Lăzăroiu, Sergiu Călin;
9. 1978. „Bazele funcționării echipamentelor electrice și electronice pentru automatizări – clasele XI și XII”, Autori: Sergiu Călin, Irina Lăzăroiu, Stelian Popescu;
10. 1978. „Echipamente electrice și electronice pentru automatizări – clasele XI și XII, școli de maiștri”, Autori: C. Penescu, C. Ionescu, D. Mihoc, S. Popescu;
11. 1979. „Bazele funcționării echipamentelor electrice și electrotehnice din industria chimică – clasele XI și XII”, Autori: Sergiu Călin, Mihai Tertișco, Ion Ciofîrcă;
12. 1980. „Bazele automatizării în industria chimică – clasa XI”, Autori: Sergiu Călin, Stelian Popescu, Monica Vaida, Mihai Tertișco;
13. 1981. „Bazele automatizării în industria chimică – clasa XII și școli profesionale”, Autori: Sergiu Călin, Stelian Popescu, Mihai Tertișco, Corina Soare, Aurelian Stamate;
14. 1981. „Echipamente electronice pentru automatizări – clasa XII”, Autori: Sergiu Călin, Aurel Pascu, Stelian Popescu;
15. 1981. „Protecția și automatizarea instalațiilor electroenergetice”, Autori: Sergiu Călin, Dan Mihoc, Laurenți Crîngu;
16. 1992. „Aparate, echipamente și instalații de electronică industrială – automatizări, clasele XI și XII”.

Editura Tehnică (colectiv):

1. 1956. „Automatizarea proceselor de producție”, Autori: Sergiu Călin;
2. 1960. „Automatica și telemecanica”, Autori: Sergiu Călin;
3. 1965. „Protecția prin relele a sistemelor electrice”, Autori: Sergiu Călin, Suzette Marcu;
4. 1969. „Protecția prin relele electronice a sistemelor electrice”, Autori: C. Penescu, S. Călin;
5. 1971. „Sisteme automate adaptive și optimale”, Autori: S. Călin, C. Belea;
6. 1973. „Sisteme automate complexe”, Autori: S. Călin, C. Belea;
7. 1975. „Protecția prin relele a sistemelor electrice”, Autori: Sergiu Călin, Suzette Marcu;
8. 1979. „Optimizări și automatizări industriale”, Autori: S. Călin, M. Tertișco, I. Dumitrache;
9. 1984. „Reglarea numerică a proceselor tehnologice”, Autori: S. Călin, I. Dumitrache, C. Nițu, T. Munteanu, V. Iorga, S. Dumitriu;
10. 1988. „Conducerea adaptivă și flexibilă a proceselor industriale”. Autori: S. Călin, T. Popescu, B. Jora, V. Sima.

Editura Științifică și Enciclopedică:

1. 1984. „Sisteme automate numerice”, Autori: Sergiu Călin.

Alte activități

1. A fost membru al Comisiei de automatizare a Academiei Române, din momentul înființării comisiei – anul 1955;
2. Din anul 1966 a coordonat zeci de doctoranzi care au obținut titlul de doctor de specialitate;
3. A fost membru al Comisiei de automatizare și tehnica măsurătorilor de pe lângă A.S.I.T.;
4. Între anii 1961 – 1969 a fost membru al Comitetului Internațional de Terminologie al Federației Internaționale de Automatică (IFAC);
5. Din anul 1961 a fost membru al Colectivului nr. 12 TCHI „Relee de protecție” din cadrul Comitetului Electrotehnic Român;
6. A fost membru și apoi secretar științific al Colegiului de redacție al Buletinului IPB și al revistei „Electrotehnica, Automatica și Electronica”;
7. A făcut parte din delegația României la a 27-a Reuniune generală a Comisiei Electrotehnice Internaționale – București 1962;
8. A făcut parte din delegația României la Congresul Comitetului nr. 4 „Protecții și relee” – CIGRE, București 1965;
9. A participat la Consfătuirea CAER de la Varna 1966, în problemele noilor principii și elemente de automatizare;
10. A participat la Congresul IFAC de la Varșovia 1969;
11. Din 1954 a făcut parte, succesiv, din diferite Consilii științifice din cadrul IPB. Din anul 1957 a fost secretar al Consiliului științific pe institut. În următorii ani a fost membru al consiliilor științifice ale facultăților: Electrotehnică, Energetică, Electronică și Telecomunicații, Automatică, Ingineri economiști. A fost membru al Senatului IPB și al Consiliului științific al Facultății de Automatică;
12. A făcut parte din Consiliul departamentului Industriei Electrotehnice și Electronice MICM;
13. A fost membru în comisii de concurs și de atestare, începând cu anul 1964;
14. A fost președintele subcomisiei de avizare a lucrărilor de cercetare științifică în domeniul automatizării din Ministerul Energiei Electrice;
15. A fost membru al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie;
16. Pe linia popularizării științei a publicat broșura „Automatizarea proceselor de producție” în 1956, și numeroase articole în revista „Știință și Tehnică” și în ziarele România Liberă, Știința, Informația Bucureștiului, etc.;
17. A făcut parte din colectivul de autori ai Dicționarului Enciclopedic Român;
18. A desfășurat activitate cu caracter obștesc prin conferințele cu caracter științific ținute la „Cursurile de știință și tehnică” organizate de Academia Română la ASIT și la Universitatea Populară.

În calitățile menționate a condus realizarea următoarelor lucrări:

- a) Instalarea a două noi posturi de transformare;
- b) Reparații capitale la cazanele de abur din Centralele termoelectrice proprii;
- c) Instalarea unor noi pompe de alimentare a cazanului, cu acționare electrică și cu abur;
- d) Revizuirea instalațiilor de alimentare cu apă ale uzinei, inclusiv a instalațiilor de pompe submersibile;
- e) Modificarea principalei secții de producție pentru lucru pe bandă și introducerea primei benzi glisante în cadrul procesului tehnologic.

A desfășurat activitate tehnică în perioada funcționării în calitate de cadru didactic la IPB prin lucrări efectuate în comun cu specialiști din producție și publicate sau comunicate, prin colective mixte cu specialiști de la IPA și FEA, prin participarea la efectuarea lucrărilor pe bază de contract cu producția.

Dintre lucrările efectuate pe bază de contract la care a participat, se evidențiază:

- Studiul introducerii sistemului informatic computerizat la sistemul hidroenergetic Porțile de Fier – contract cu ISPH;
- Verificarea funcționării automatizării combinatului CEIL Sebeș Alba, conform contractului încheiat cu combinatul;
- Automatizarea minei Poiana Oltenia, conform contractului încheiat cu ICEMIN;
- Protecția prin relele și automatizarea grupurilor hidroenergetice de tip bulb pentru Centrala hidroelectrică de pe Dunăre, contract încheiat cu MEE;
- Introducerea primului regulator numeric la Centrala electrică de termoficare București-Sud, contract încheiat cu ISPE;
- Proiectarea și realizarea, pe bază de contract, a instalațiilor de automatizare la o nouă linie de fabricație la Uzina Acumulatorul din București.

Sergiu Călin este co-autor la realizarea a 3 prototipuri de regulatoare automate adaptive și numerice.

Distincții, premii

A fost recompensat pentru activitatea desfășurată în calitate de profesor universitar, doctor docent și om de știință, astfel:

- A primit, în anul 1966, medalia „Meritul Științific”;
- A primit premiul Ministerului Educației și Învățământului în anul 1970;
- A fost inclus în a doua ediție a lucrării „Who is Who in the World” și a trimis datele biografice solicitate de editor, după primirea acordului MEI;
- A primit premiul „Traian Vuia” al Academiei Române în anul 1971;
- A primit diploma specială oferită cu ocazia aniversării a 20 de ani de activitate a Institutului de Cercetare Științifică și Inginerie Tehnologică pentru Automatizări, Tehnică de Calcul și Telecomunicații, în anul 1985;
- A primit Diploma de Onoare oferită cu prilejul celei de a 40-a aniversări a ISPE – ISPH, în anul 1989.

A ieșit la pensie în anul 1992, rămânând profesor consultant, desfășurându-și în continuare o activitate de îndrumare a doctoranzilor și răspunzând la solicitările diverselor facultăți și cele ale Rectoratului Universității Politehnice din București.

În încheiere, ar trebui menționată o parte specială a sensibilității sale. În perioadele de respiro, îi plăcea, printre alte activități relaxante, să scrie versuri.

Iată ultimele poezii pe care le-a scris în ultimele 2 zile ale vieții (3 și 4 mai 1994), având parcă premoniția morții:

30/4/94

Teama

Stau tăcut în colț de astu
Colț rotund, cu vârf alb-astu
Și privesc la zoroastu
Cum împarte-n lume gânduri.

Apa rece, ostentă,
Stinge focul scris în plită,
Valuri spuma își agită,
Cantă odihna-n scânduri.

{ Semnul coasei mă-mpresoară
Înăuntru și afară,
Galbene figuri de ceară
Stau culcate în intrânduri.

Vino grabnic, sfântă mamă,
Blândul glas al tau mă cheamă,
Leste vană-n brațe ia-mă
Să nu mor în două rânduri.

4.04.94

Timpu

Timpu umbra își aruncă
Peste scutul stors de muniă
Nu se-nduplecă la rugă
Nici să stea și nici să fugă.

Frece rece ca o stâncă
Fructul vietii ni-l wânâncă
Mersul cade-n pietre grele
Din arcușuri zac niide.

Astăzi drumul se sfășește
Bietul scut e spart rotoste
Umbra timpu își aruncă
O aștept pe mal în luncă.